Lausunto hallintovaliokunnalle

Pelastuslain ja pelastusopistolain muuttaminen (HE 184/2022 vp)

Johtava asiantuntija Kari Telaranta

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö
SPEK

Nettohyödyt 10v aikahorisontti - koko aineisto
Skenaario 1.
Skenaario 2.
Laite
Turvaliesi
-11826083
-13364462
Sähköverkkoon kytketty palovaroitin
-3103889
-7034799
Savunpoistoluukku
-19142187
-19465493
Sammutuspeite koulutuksella
-1526205
-1693647
Sammutuspeite
677026
548620
Sammustuslaitteisto
-70192241
-77922221
Palovaroitin li-ion paristolla
7017934
4169890
Palovaroitin alkaliparistolla
3567212
719168
Paloilmoitin
-53563047
-57928526
Palo-ovi
-67591830
-68100363
Ovensulkijalaite
-38877186
-39244139
Liesivahti
-7008195
-8798624
Liesihälytin
-252083
-1521027
Käsisammutin koulutuksella
-6065507
-6261712
Käsisammutin
-3958285
-4107236
Keraaminen liesi
-12773297
-13764117
Induktioliesi
-19177333
-20620106

Palovaroitinten kunnossapitovastuun siirtäminen kiinteistön omistajalle

- Kahdessa kolmesta vuokra-asunnosta ei ole toimivaa ja oikein asennettua palovaroitinta. Jos kiinteistön omistaja huolehtii palovaroittimista, osuus laskee yhteen viidesosaan.
- Ehdotus on erittäin kannatettava.
- Palovaroittimien siirtäminen kiinteistön omistajalle on yhteiskuntataloudellisesti kannattavaa, sillä siirto lisää niiden toimintavarmuutta ja säästää tulipalojen kustannuksissa enemmän kuin kiinteistön omistajalle aiheutuvat kustannukset ovat.
- Lisäksi merkittävä potentiaali säästää ihmishenkiä (63 %:ssa palokuolemista palovaroitin ei ole toiminut).

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Avoimia kysymyksiä vastuun siirtämisessä

- Palovaroitinten testaaminen
  - Kiinteistön omistajan tulisi antaa ohjeet testaamiseksi, jotta asukkaalla on tosiasiallinen mahdollisuus ilmoittaa vioista
- Vammaisten (kuten kuulovammaisten) erityistarpeet
  - Jo vammaissopimuksen perusteella tulisi toteuttaa kohtuulliset toimet, joilla vammaiset henkilöt voivat asua yhtä turvallisesti kuin muutkin.
  - Vammaisten henkilöiden tarpeisiin sopivan palovaroittimen hankintavastuu (esim. tärinä- ja vilkkuhälytys) olisi siten perusteltua siirtää yhdenvertaisuussyistä kiinteistön omistajalle samoin kuin muidenkin palovaroitinten.
  - Tämä voisi perustua esimerkiksi asukkaan ilmoitukseen palovaroitinta koskevista erityisistä tarpeista.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Avoimia kysymyksiä vastuun siirtämisessä

- Perustuslakivaliokunta ehdottaa, että pääsy asuntoon sidottaisiin välttämättömyyteen HE:ssä olevan tarpeellisuuden sijaan.
- Tämä mahdollistaa tulkinnan, jossa asukas haluaa itse huolehtia palovaroittimen kunnossapidosta (kuten pariston vaihto), jolloin pääsy asuntoon ei ole välttämätöntä.
- Valiokunnan mietinnössä tulisi korostaa, että näissäkin tilanteissa taloyhtiöllä on valvontavelvollisuus siitä, että palovaroittimista tosiasiallisesti huolehditaan.
    - Esimerkiksi kirjallinen osoitus siitä, että asukas on huolehtinut palovaroittimen toimintakunnosta ohjeistuksen mukaisesti.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Avotuli

- 1.1.2019 muutetulla pelastuslailla tosiasiallisesti, viranomaisten muuttuneiden tulkintojen seurauksena kiellettiin avotulen tekeminen sekä pyrotekniikan käyttö myös yleisötapahtumissa metsäpalovaroituksen aikana.
- Avotulen määritelmän täsmentäminen 6 §:ssä on tarpeellista ottaen huomioon vaihtelevat tulkinnat sen soveltamisessa.
- Haasteeksi muodostuu ehdotetun pykälän tulkinnanvaraisuus, jossa tulkinta edellyttää sen lukemista hallituksen esitystä vasten.
- Haasteena ollut erityisesti tulkinta yleisötilaisuuksissa. Siten ehdotetaan selkeyden vuoksi uuden viimeisen momentin lisäämistä 6 §:ään:

  Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske yleisötilaisuuksia, joihin on laadittu 16 §:ssä tarkoitettu yleisötilaisuuden pelastussuunnitelma.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Valvonnassa havaitut puutteet

- Pelastuslain 81 §: 1 momentin ongelmat voidaan typistää kahteen kohtaan:
  - Riippumatta puutteiden vakavuudesta, pelastusviranomainen on havaitessaan ”puutteen” aina velvoitettu toimenpiteisiin
  - Ainoa mahdollinen toimenpide on korjausmääräyksen antaminen (asianosaista velvoittavan päätöksen antaminen)
- Seurauksena hallinnollisesti raskas menettely, vaikka kyseessä olisi vähäinen puute. Jälkivalvonta on vähäistä, eli korjaamista ei valvota. Kuuleminen ei toteudu. Tiedoksianto hallintolain 60 §:n kannalta ongelmallista.
- Muutosehdotus:

  Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen on puututtava valvontatehtävää suorittaessaan havaitsemiinsa puutteisiin tässä laissa säädettyjen velvoitteiden toteuttamisessa. Jos puutteita ei voida heti korjata, pelastusviranomaisen *voi* määrätä ne korjattaviksi ja *antaa korjaamiselle määräajan.*

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Valvonta rakennushankkeen aikana

- Säännös selkiyttää osaltaan rakennusvalvontaviranomaisen ja pelastusviranomaisen välistä työnjakoa
  - Jatkossa pelastusviranomainen antaisi lausunnon rakennusvalvontaviranomaiselle
  - Rakennusvalvontaviranomainen tekee asiassa valituskelpoisen päätöksen
- Tulisi kuitenkin huomioida, että eräissä tilanteissa pelastusviranomaisella on itsenäinen toimivalta
  - Välitöntä reagointia vaativa onnettomuusuhka sekä kemikaaliturvallisuuslain valvontatehtävät)

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Muita huomioita

- Lakiesitys pitää sisällään loogisen kokonaisuuden, jolla pelastustoiminnan yhteistyön järjestämisestä vastaava pelastuslaitos saa tarvittavat toimivaltuudet tehtäviensä suorittamiseen.
- 23 a §:n mukaiseen siviilivalmiuden neuvottelukuntaan olisi tärkeää saada myös siviilivalmiuden kannalta keskeiset järjestöt.
- SPEKillä ei ole huomautettavaa pelastusopistosta annetun lain muuttamista koskevaan esitykseen.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Kiitos!

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö
SPEK